

PARLAMENTUL EUROPEAN

2014 - 2019

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2014/0259(NLE)

27.05.2015

PROIECT DE RECOMANDARE

referitoare la proiectul de decizie a Consiliului de autorizare a statelor membre să ratifice, în interesul Uniunii Europene, Protocolul din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930 a Organizației Internaționale a Muncii cu privire la aspecte legate de politica socială
(06732/2015 – C8-0079/2015 – 2014/0259(NLE))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportor: Patrick Le Hyaric

Legenda simbolurilor utilizate

- * Procedura de consultare
- *** Procedura de aprobare
- ***I Procedura legislativă ordinară (prima lectură)
- ***II Procedura legislativă ordinară (a doua lectură)
- ***III Procedura legislativă ordinară (a treia lectură)

(Procedura indicată se bazează pe temeiul juridic propus în proiectul de act.)

CUPRINS

	Pagina
PROIECT DE REZOLUȚIE LEGISLATIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	5
JUSTIFICARE SUCCINTĂ.....	6

PROIECT DE REZOLUȚIE LEGISLATIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la proiectul de decizie a Consiliului de autorizare a statelor membre să ratifice, în interesul Uniunii Europene, Protocolul din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930 a Organizației Internaționale a Muncii cu privire la aspecte legate de politica socială
(06732/2015 – C8-0079/2015 – 2014/0259(NLE))

(Procedura de aprobare)

Parlamentul European,

- având în vedere proiectul de decizie a Consiliului (06732/2015),
 - având în vedere cererea de aprobare prezentată de Consiliu în conformitate cu articolul 153 alineatul (2) coroborat cu articolul 153 alineatul (1) literele (a) și (b), articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v) și articolul 218 alineatul (8) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (C8-0079/2015),
 - având în vedere articolul 99 alineatul (1) primul și al treilea paragraf, articolul 99 alineatul (2) și articolul 108 alineatul (7) din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere recomandarea Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A8-0000/2015),
1. aprobă proiectul de decizie a Consiliului;
 2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite poziția Parlamentului Consiliului și Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

JUSTIFICARE SUCCINTĂ

Introducere

Munca forțată constituie o încălcare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității a milioane de femei, bărbați, fete și băieți.

Lupta împotriva acestei forme de exploatare, cea mai violentă, stă la baza marilor mișcări politice și filozofice de emancipare. Din dorința eliberării ființelor umane din lanțul de dominație politică, culturală și al dependenței materiale, lupta de emancipare s-a preocupat dintotdeauna de munca servilă care interzice deschiderea altor drepturi.

În secolul XXI, munca forțată privește, totuși, 21 milioane de persoane, victime ale unei exploatări care generează 150 de miliarde de dolari venit anual pentru cei care o organizează și o supraveghează.

Formelor clasice de exploatare bazate pe constrângere fizică sau materială li se adaugă noi forme, îndeosebi în țările bogate, și uneori în pofida faptului că există un stat de drept. Mai subtile și mai insidioase, însă în egală măsură violente, acestea se bazează pe speranță. Ele afectează bărbați, femei și copii care doresc să-și depășească condiția și au inițiat o schimbare în viața lor pentru a realiza acest lucru.

Chiar dacă faptul de a avea datorii nu mai poate duce în mod oficial la sclavie, pe continentul european, 880 000 de persoane în Uniunea Europeană, 1,6 milioane persoane pe întregul continent, suferă din cauza acestor noi forme de muncă forțată. Bărbați și femei cărora li s-a propus un loc de muncă în străinătate se trezesc prinși în cursă de către presupusul lor angajator, migranții de către traficanți, iar copiii sunt slăbiți de dezrădăcinare.

Populațiile cele mai vulnerabile, precum femeile, copiii, migranții, sunt cele cărora li se impun cele mai dure sarcini și condiții: prostituția, cerșetoria, muncile cele mai grele și mai degradante. Violenței exploatării i se adaugă violența fizică, agresiunea psihologică constantă, teama și izolarea.

Trebuie să se pună capăt acestor noi forme de trafic și exploatare, la fel ca și celor vechi, prin aplicarea legii și prin măsuri hotărâte pentru asigurarea respectării acesteia. Acesta este obiectivul Protocolului Organizației Internaționale a Muncii (OIM) din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930 la care face referire recomandarea Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale a Parlamentului European.

Protocolul

Protocolul din 2014 la Convenția OIM privind munca forțată din 1930 actualizează această convenție, furnizându-i noi instrumente de luptă împotriva muncii forțate și conferindu-i un caracter obligatoriu din punct de vedere juridic.

Plecând de la faptul că „contextul și formele de muncă forțată s-au schimbat”, Protocolul consideră că sunt „necesare” măsuri de prevenire, de protecție, instituirea unor căi de atac și a

unor mecanisme de despăgubiri, cum ar fi compensarea și repararea prejudiciului material și fizic. Acesta solicită, de asemenea, creșterea resurselor și întărirea cooperării dintre statele membre în combaterea formelor contemporane de sclavie, recunoscând, astfel, caracterul din ce în ce mai internațional al acestora.

Dispozițiile protocolului întăresc cadrul juridic internațional, stabilind obligația de a împiedica munca forțată și obligația de a oferi victimelor protecție și acces la căi de atac, cum ar fi despăgubirile.

În conformitate cu articolele 1 și 6, statele membre ale OIM trebuie să elaboreze o politică și un plan de acțiune la nivel național pentru suprimarea eficientă și susținută a muncii forțate și să ia măsuri pentru a aplica dispozițiile protocolului, prin consultarea organizațiilor angajatorilor și ale lucrătorilor.

Articolul 2 prevede măsurile pe care trebuie să le ia statele membre ale OIM pentru a împiedica munca forțată, și anume:

- educarea și informarea persoanelor, în special a celor considerate a fi deosebit de vulnerabile, precum și a angajatorilor;
- depunerea de eforturi pentru a se garanta că domeniul de aplicare și punerea în aplicare a legislației relevante pentru prevenirea muncii forțate se aplică tuturor lucrătorilor și tuturor sectoarelor economiei și că serviciile de inspecție a muncii sunt întărite;
- protejarea persoanelor, în special a lucrătorilor migranți, împotriva practicilor de recrutare și de plasare potențial abuzive și frauduloase;
- sprijinirea diligenței necesare, de care trebuie să facă dovada atât sectorul public, cât și cel privat; precum și
- abordarea cauzelor profunde care sporesc riscurile muncii forțate.

În ceea ce privește victimele muncii forțate, articolul 3 prevede că trebuie luate măsuri eficiente pentru identificarea, eliberarea, protejarea, pentru a permite refacerea și readaptarea acestora, precum și pentru a le acorda alte forme de asistență și sprijin.

Articolul 4 prevede obligația statelor membre OIM de a se asigura că toate victimele au acces la căi de atac, cum ar fi despăgubirile, și că autoritățile competente nu sunt obligate să urmărească penal victimele pentru participarea la activități ilegale la care au fost constrânse să participe.

Articolul 5 prevede cooperarea internațională pentru asigurarea prevenirii și eliminării muncii forțate, iar articolul 7 elimină dispozițiile tranzitorii din convenție.

Coerența cu alte politici și obiective ale UE

UE a consacrat în dreptul său primar interzicerea muncii forțate prin încorporarea Cartei drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor, precum și a Cartei sociale europene a Consiliului Europei în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.¹

¹ TFUE, titlul 10 - Politica socială

Cu toate că UE nu a aderat încă la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană de Justiție a invocat deja acest document al cărui articol 4 interzice sclavia și munca forțată.

Prin urmare, politicile UE trebuie să se angajeze să apere și să promoveze drepturile omului și munca decentă și să elimine traficul de persoane, atât în interiorul, cât și în afara frontierelor sale.

Poziția raportorului

Drepturile muncii reprezintă unul din pilonii fundamentali ai muncii decente și constituie principalul instrument pentru combaterea exploatării prin muncă. Prin urmare, orice încălcare a acestor drepturi, eludarea prin intermediul altor politici, cum ar fi libertatea de circulație sau prin presiuni politice vizând reforma drepturilor muncii, în sensul unei reduceri a standardelor inițiale, contravin unei aplicări mai extinse a normelor de muncă decentă.

În acest sens, aplicarea Directivei privind detașarea lucrătorilor este îngrijorătoare, dat fiind faptul că aceasta poate crea de facto un vid juridic și permite întreprinderilor să ignore sau chiar să încurajeze, prin intermediul lanțului de subcontractare, încălcările normelor, cerințelor minime și practicilor în vigoare. Din cauza faptului că inspectorii naționali ai muncii nu pot trata în mod adecvat cazurile transnaționale care intră sub incidența acestei directive, orice abuzuri, inclusiv cele sub forma muncii forțate, sunt posibile. Însă articolul 2 din protocol solicită o întărire a serviciilor de inspecție a muncii în vederea aplicării legislației muncii.

Protocolul solicită guvernelor să ia măsuri pentru a proteja mai bine lucrătorii, îndeosebi lucrătorii migranți, de practicile abuzive și frauduloase de recrutare. Acest lucru nu poate fi realizat în mod adecvat fără o întărire reală a mijloacelor de respectare a legislației muncii și fără afirmarea clară și fără ambiguitate a importanței primordiale a acestuia, precum și a dreptului la acțiune colectivă, dreptului la libera circulație și a dreptului concurenței. Ratificarea acestei convenții ar trebui să fie însoțită de o reflecție asupra impactului politicilor europene asupra dreptului muncii.

Cealaltă perspectivă prezentată în acest protocol pentru a proteja ființele umane de munca forțată se referă la prevenire și la despăgubiri.

Prevenirea nu poate fi eficace fără a renunța la diabolizare și fără o tratare umanistă a imigrației ilegale. Migranții sunt adesea primele victime ale muncii forțate, îndeosebi femeile, iar criminalizarea statutului juridic al acestora în cazul în care se află într-o situație neregulamentară, sau a activității pe care sunt forțate să o realizeze (din cele 150 miliarde de dolari SUA pe care le reprezintă profiturile obținute din folosirea muncii forțate, 2/3 provin din exploatarea sexuală), le îndepărtează de structurile juridice care le-ar putea apăra drepturile.

Prin urmare, este important ca aceste persoane să fie scoase din izolarea la care sunt constrânse de către cei care le exploatează și de către sistemele juridice prea represive față de migrația ilegală.

Este necesară să aibă loc o adevărată reflecție la nivel european cu privire la factorii de risc definiți de către OIM în ultimul său raport privind munca forțată¹ care împing persoanele către munca forțată: pierderea veniturilor și sărăcia, vulnerabilitățile legate de lipsa educației, de analfabetism, populațiile vulnerabile (femei, copii migranți). Strategia europeană de combatere a sărăciei trebuie să meargă mult mai departe decât simpla coordonare a acțiunilor naționale, să stabilească obiective obligatorii pentru reducerea sărăciei și să includă textul preambulului la acest protocol potrivit căruia munca forțată „contribuie la perpetuarea sărăciei și împiedică realizarea obiectivului reprezentat de munca decentă pentru toți.”

Repararea prejudiciului este responsabilitatea angajatorului, dar ar trebui să fie, de asemenea, responsabilitatea contractantului, pentru a evita o reducere a responsabilităților în cadrul lanțului de subcontractare.

În sfârșit, UE nu poate fi o forță a progresului dacă îl limitează la granițele sale și îl supune imperativelor concurenței internaționale. Diplomația europeană, precum și politica comercială, trebuie să fie mult mai hotărâtă în pozițiile lor vizavi de țările terțe care încalcă Convenția OIM privind munca forțată din 1930 și Protocolul din 2014 la aceasta.

De la situația menajerei filipineze, izolată și exploatată în Europa, la a lucrătorilor care construiesc stadioanele pe care se va desfășura Campionatul mondial de fotbal din Qatar, trecând prin dramele legate de munca copiilor și violența exploatării sexuale, în toate acestea există aceleași logici și aceleași rețele infracționale, care nu pot fi tolerate.

În consecință, raportorul propune aprobarea propunerii de decizie a Consiliului.

¹ „Profiturile și sărăcia: economia muncii forțate”